

12

Není to žádná honba za senzací, nic nepřírozeného. Vždyť smrt je naprosto přirozená, že? Když jsem o tom slyšela od Emy poprvé, nechtělo se mi tomu věřit. Ale je to tak, skutečně: ve chvíli smrti člověk tak nějak zkrásní. Často se vysloveně usmívá. A ten úsměv mu vydrží někdy až do pohřbu. Mnoho mrtvých, tedy těch, kteří umírají...

... kteří odcházejí, opravíš v duchu ten hlas. Co to z kuchyně paní Neomytkové slyšíš?

... uprostřed milující rodiny...

... uprostřed jediného potomka, zmateného chlápka, který si nebude umět poradit ani sám se sebou. Jak se to dělá, být uprostřed jednoho člověka? Rozepínáš si v síni bundu, a když ti konečně sepne, co se v baráku po dobu tvé nepřítomnosti stalo, zip se tou hrůzou vzpříčí.

... má na tvářích zvláštní úsměv. Víte, já nejsem věřící, ale ty tváře skutečně bývají plné milosti. Abych tak řekla. Možná je to nějaké poselství, signál, že se smrti opravdu nemusíme tolik bát.

Jako by to byla tvoje slova, ale nejsou. A když v předsínce skopáváš druhou botu, dojde ti, že ta holka ti tvoje slova bere. Že ti bere tvoje lidi. Zuzko, ty píčo! Jak se opovažuješ?! Chtěla bys na ni zaječet, zařvat tak, že by to slyšela i přes dveře, aby ve vteřině zmlkla. To ale nemůžeš. Protože tady nejde primárně o tu nebetyčnou pizdu, ale o ženu, která umírá. Tu nemůžeš vystavit zbytečnému stresu, a jejího syna tuplem. Musíš je chránit. Od toho tady

jsi. Před smrtí je neuchráníš, před živýma ale ještě jo.

Moje fotky posmrtných úsměvů řeknou nám živým o smrti něco opravdu podstatného. Budou takovým pojítkem za horizont, který se snad jinak překročit ani nedá. Jen těma fotkama, víte?

Pantoflema se nezdržuješ, vkročíš na scénu jen v ponožkách.

Jistě, pokud někdo zemře při havárii nebo na zranění, takový úsměv se neobjeví. Ale pokud je o člověka dobře postaráno, garantuju vám, že se v poslední chvíli usmívat bude. Vždyť vaše maminka se trochu usmívá už teď.

Kliku dveří do kuchyně tiskneš, jako by to byl krk slečny fotografky. Ona klečí! Ona fakt klečí, hraje to u postele tvé klientky. Té, kterou jsi neochránila, protože jsi řešila neřešitelné.

Já nevím, jestli jste už byl u někoho zemřelého. Já ano, u devětadvaceti lidí.

A jeden skalp ti ještě chybí, co? neřekneš. Nahlas oznámíš svou pozici: Tak jsem zpátky. Mluvíš zřetelně a pomalu. Potřebuješ převzít kontrolu nad situací. Koukám, že máme návštěvu. Kde je Boris? podíváš se. Sedí u stolu, hlavu skloněnou, opět podloženou předloktím, trochu se kývá. Obranná reakce.

Jsem moc ráda, pane Neomytka, že jsme se tak pěkně dohodli. Vaše rodina bude mít na maminku památku.

Zuzka klečí u postele, ale kouká na Borise. Nebezpečí, které právě vešlo, zdánlivě ignoruje. Ale ty samozřejmě její poslední větu ihned rozkóduješ. Ve skutečnosti mluví slečna umělkyně s tebou. Oznamuje

ti, že jdeš pozdě. Mrkneš na Borise pozorněji. V ruce, na které se válí, ještě svírá tužku. Popojdeš ke stolu, ale smlouva na něm už neleží. Zuzanka ji už zjevně stihla sbalit.

Uhněte, nařídíš té holce. Potřebuju zkontrolovat pacientku.

Poprvé se podívá přímo na tebe a vstane. K boku tiskne kabelku, v ní bude ten krvavej úpis, mohla bys jí ho vyškubnout, ale tady nebudeš dělat scény. Ještě jí nedošlo, že jí vykáš.

Paní Neomytková, jak se vám vede? Už jsem zase u vás, nemusíte se ničeho bát, všechno dám do pořádku. Vyměnily jste si se Zuzanou pozice, jen samozřejmě neklečíš. Ani na postel si nesedneš. Stojíš a skláníš se. Stojíš, protože hned zase půjdeš. Mluvíš na svou klientku, ale adresát hovoru stojí za tvými zády. Už se od vás ani nehnu a nikdo cizí sem už nepříjde.

Emo, já nejsem...

Z tónu hlasu je ti jasné, že hraje betla. S chutí bys ji seřvala do čtverečku, obvinila z uměleckého hyenismu, ale na to bude čas později. Však se ještě potkáte! Mohla bys třeba napsat do Rakouska na školu, jak se jejich studentka chová, jak zneužívá bezbranné lidi na prahu smrti. Emil by ti to mohl přeložit do němčiny. Ne, Emil už ne, ale v tomhle městě snad umí německy i někdo jinej. Teď se hlavně potřebuješ zbavit Zuzky a ji zbavit té smlouvy. Počkáte na mě chvílku, paní Neomytková? Pane Neomytko, dohlídnete na maminku? Bude to jen chvílička, děkuji, jenom vyprovodím návštěvu. Vstaneš a popojdeš ke dveřím. Můžete mě následovat? nařídíš.

Zuzka se s oběma rozpačitě rozloučí, žblebtne, že

ještě přijde – to teda nepřijdeš, kravko, zpražíš ji pohledem –, ale hlavní je, že tě fakt následuje. Zavřeš za vámi dveře.

Emo, ty se na mě zlobíš. Když jsi mi nechtěla pomoci, tak jsem si řekla, že to zkusím sama. Řeklas mi do telefonu o téhle paní a můj táta věděl, kde bydlí...

Podřekla ses. Furt seš tak pitomá, naivní! Už se před touhle holkou nikdy podříct nesmíš. Už nikdy nic. Ona má dokonce tvoje bačkory! To je fakt vrchol. Gestem si o ně řekneš a vyzveš ji, ať si nazuje svoje křusky. Poslechne, ale nespěchá. Poslechne, ale mluví.

... tak jsem sem zašla sama. Co je na tom zlého? Pan Neomytka mi otevřel, nic špatného jsem neprovedla. Podobně jsme spolu byly u spousty jiných lidí a nikdy ti to nevadilo.

A to byla chyba, připustíš, ale vyznáním vlastních hříchů ji teď rozhodně těšit nemíníš.

Chápu, že jsi to takhle nechtěla, ale když jsem jim všechno vysvětlila...

Kurva, Zuzko! sykneš. Co jsi jim asi tak mohla vysvětlit? Vždyť ona nevnímá! A on na tom není o moc líp.

Nadechla se, chtěla se začít přít a dokazovat, jak jsou oba, nebo alespoň Boris při smyslech, ale včas jí došlo, že tenhle spor se zdravotní sestrou by nevyhrála. S nasranou zdravotní sestrou fakt ne.

To lejtstro máš v kabelce?

Lekla se. Nemůžeš mi to vzít, pan Neomytka všechno podepsal. Snad se nechceš se mnou prát?

Ne, nechceš se prát, chtěla bys ji zmlátit, seřezat za její nehoráznost a vlastní naivitu. Za paní Neomytkovou a za Borise. I za Emila. Za všechny. Chtěla bys té

křehulince jednu vrazit, a ne jednu. Mlátila bych tě tak dlouho, dokud by mi to nepomohlo. Neřekneš to, jen se takovým způsobem podíváš. A ona pozná, jak to v tobě pění. Bojí se tě. Tak je to správné, aspoň někdo se tě bojí. Jinak se většinou bojíš ty.

Já tě sem už nepustím.

Já mám, Emo, ale podepsaný souhlas k fotografování. Ten formulář, cos mi sama připravila.

Na formulář ti seru. Já tě prostě do baráku nepustím, chápeš?

Emo, já tu fotku potřebuju!

Tak to máš, zlatíčko, prostě smůlu. Vypadni!

Už má na sobě květovaný kabátek, bílou šálku si hodí jen přes rameno.

Emo...

Zmiz a už se nevracej. Ale pokud tu fotku mrtvého tak strašně potřebuješ, poradím ti: co třeba sebevražda? A nezapomeň si na kodaku nastavit samospoušť. Fakt jsi to řekla. Ty teda jedeš.

Seš zlá. A nespravedlivá, řekne tiše mezi venkovními dveřmi. Ani tě neopraví, že fotí na nikon. Tos ji skutečně zasáhla.

A nezapomeň se usmívat, poradíš jí. Ano, seš zlá. A je ti v tom dobře.

13

Až teď si všimneš: v síni je chladno. Radiátor ústředního topení není ani vlažný, jen prostě nezebe. Sedneš

si na něj, spíš se o něj jen opřeš zadkem. Měl by tlačit, ale netlačí. Dýcháš. Vydechuješ. Fúú. Jako bys ze sebe mohla skutečně něco vyfouknout. Děláš to pomalu, cíleně a dlouze. A když už toho plíce víc nesvedou, zatáhneš ještě břicho, a přece jen ještě doušek spotřebovaného vzduchu z útrob vypustíš. Fúú.

Dusík, to je úplně přesné slovo. Vydechuješ ho zas a znovu a ani nevnímáš, že se mezi výdechy nadechuješ. Jistě že to děláš, jinak by to přece nešlo, ale nevšímáš si toho. Jen těch výdechů. Výdechů, kterými se snad, kéž by to šlo, uvnitř čistíš. Všeho se zbavit! A nenadechnout se, nepřijmout z venku nic nového, už toho bylo vážně dost.

O slovo se hlásí i tvé břicho. Nerespektuje fáze pohybu plic, jede ve vlastním rytmu. I ten je jednosměrný, jenom stahy, žádné uvolnění. Nebolí to, spíš pálí. Proboha, co tohle znamená? Snad ne, snad ne tady a teď? Musíš do sebe něco dostat, ráno jsi měla jen to kafe s vodou. Nacpat se třeba násilím, jak se cpaly husy. Babička je držela mezi koleny a rvala jim šišky do dlouhého bílého krku. Tohle je ten pravý žánrový obrázek venkova. Když jsi dorůstala, mohlo ti to připadat i trochu erotické, kdyby to nebylo tak odporné.

Müsli tyčinku nebo kousek chalvy vždycky taháš s sebou. Právě pro tyhle případy. A pro všechny jiné. Klekneš pod věšák, zalovíš v brašně a už ji máš, ani se nepodíváš, co je to vlastně za pokrm, roztrhneš obal, ale ne, neroztrhneš, nejde ti to, vezmeš ho do zubů a jejich síle se konečně poddá. Hryzneš, polkneš, hryzneš, polykáš... A břicho tě zkroutí dalším náporem. Hlavně se tu nepodělej, nařídíš si.

Hajzlík je na dosah, ty bíle natřené dveře vedle těch

na zahradu. Drobnými krůčky – ta opatrnost je spíš zbytečná, ale kdo ví? – se tam odštracháš. Otevřeš dveře místnůstky a ovane tě chlad. Na záchodě Neomytkovi žádný radiátor nemají, ani vypnutý. Chladno tu bývá vždycky, v zimě taková kosa, div že voda v nádržce nezamrzne. Paní Neomytková navíc s chutí otvírala úzké okno do zahrady, aby se pachy vyvětraly a něco z nich měla i zelenina na záhoncích. Člověk tu pak kadil při venkovní teplotě. Dneska je okno zavřené, paní Neomytková má pleny a výpravu sem by nezvládla. Přesto je tu zima, snad ti prcina nezamrzne. To by byla škoda, i když – co teď s ní?

Otočíš vypínačem. Ještě tu mají ten kulatý, bílý, keramický. Čtyřicítka pod stropem záchodu se rozsvítí. Žárovka je holá, bez krytu, který by rozptyloval její světlo. Aspoň sráče trochu zahřeje.

Nemusela bys ani zamykat, Borise bys slyšela z chodby, kdyby sem potřeboval, ale přesto otočíš klikou nahoru a dveře tím za sebou uzamkneš. Tenhle prastarý mechanismus tě už jako holku uchvátil, hrála sis s tou klikou, která v různých polohách zavírá, otevírá a zamyká dveře. Zevnitř i zvenku. Sjížděla jsi to, když dospělí nahoře rovnali botanickou kořist. Mohla by sis zachudinkovat: Ne, ty sis jako malá nehrála s panenkama, ale s dveřma od záchodu. Kdo se pak může divit, co z tebe vyrostlo?

Rozepneš si rifle, stáhneš kalhotky – zběžný pohled, žádná zčernalá červená, sláva – a dosedneš na prkýnko. Zazebe. Opřeš si lokty o kolena, pravačkou si podepřeš čelo, v levé držíš tu tyčinku. Jsi zvyklá si na záchodě číst. Ideálně noviny, skvěle to uvolňuje svěrače. Rozhlédneš se po širém prostoru místnůstky,

v jejímž geometrickém středu trůníš. Polička s náhradním hajzlpapírem, na stěně plakát z hloubi minulého století, pseudoindiánská krajina Plitvických jezer, ten skorozápad socialismu, a jinak nic. Přece jen. Na zemi nějaká brožura. Pokud by majitelka domu mohla chodit, určitě by ji sebrala. Ona nebyla... Hej, nemluv o ní v minulém čase, napomeneš se. Ona není upjatá hospodyňka, která by v hygienickém přepětí našla smysl vlastní existence, ale přece jen je to ženská. Dokonce ani ty bys nenechala ležet knihu na zemi hned vedle mísy. Zejména když sem chodí i chlap, kterého nedonutíš si při čurání sedat.

Hrábneš volnou rukou po té tiskovině – a vypadne z ní tužka. Jasně, křížovky, některé počmárané, jiné čekající. Ale rébusy tě neberou. V životě jsi nevyluštila jedinou křížovku. Proč taky? Jako by svět nebyl dost komplikovaný. K čemu tyhle skrýše slov? Aby se člověk po vyčerpávajícím úsilí dozvěděl odpověď na otázku po smyslu života, vesmíru a vůbec? Odpověď, která bude správná, pokud bude shodná s tou, jakou pro tebe připravili druzí?

Zakousneš se do tyčinky. Začneš si pročitat její obal. Bohužel jsi ho rozkousla tak nešťastně, že trhlina prochází napříč českým popiskem. Údaje o výrobcí, datu spotřeby, alergenech... Dneska všechno doprovází nějaký návod nebo varování, jako by člověk neuměl sám sežrat ani rozmixovaný kus zrní s ovocem. Polkneš. Rýžová mouka, kokosový extrakt, éčko, zase éčko, brusinky minimálně 4%...

Ještě jednou se zahryzneš a svěrače se ti uvolní.